

POSTANOWIENIE

Dnia 23 czerwca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 23 czerwca 2022 r.,

sprawy **T. C. i F. K.**

oskarżonych z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

z powodu kasacji wniesionej przez pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej A. Ż.,
od wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 18 października 2021 r., sygn. akt IV Ka (...),

utrzymującego w mocy wyrok Sądu Rejonowego w W.

z dnia 15 lutego 2021 r., sygn. akt II K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. zwolnić oskarżycielkę posiłkową od kosztów sądowych postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

T. C. został oskarżony o to, że „w okresie od nieustalonego dnia miesiąca października 2015 r. do nieustalonego dnia miesiąca grudnia 2015 r. w W. woj. (...) wspólnie i w porozumieniu z F. K., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził H. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy, doprowadził H. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 72000,00 zł, poprzez wprowadzenie go w błąd co do zamiaru i możliwości wywiązania się ze spłaty pożyczek udzielonych T. C. i F. K. przez H. S., na które złożyły się środki pieniężne pochodzące z oszczędności H.S., a także pożyczek

zaciągniętych przez niego w A. S.A. Oddział w K. i S. Oddział w K. oraz co do zainwestowania tych pieniędzy i perspektywy otrzymania zysku przez pokrzywdzonego”, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Z kolei F. K. oskarżono o to, że „w okresie od nieustalonego dnia miesiąca października 2015 r. do nieustalonego dnia miesiąca grudnia 2015 r. w W. woj. małopolskiego wspólnie i w porozumieniu z T. C., działając w krótkich odstępach czasu i w wykonaniu z góry powziętego zamiaru, w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził H. S. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci pieniędzy w kwocie 72000,00 zł, poprzez wprowadzenie go w błąd co do zamiaru i możliwości wywiązania się ze spłaty pożyczek udzielonych T. C. i F. K. przez H. S., na które złożyły się środki pieniężne pochodzące z oszczędności H. S., a także pożyczek zaciągniętych przez niego w A. S.A. Oddział w K. i S. Oddział w K. oraz co do zainwestowania tych pieniędzy i perspektywy otrzymania zysku przez pokrzywdzonego”, tj. o przestępstwo z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

Wyrokiem z dnia 15 lutego 2021 r., sygn. akt II K (...), Sąd Rejonowy w W. uniewinnił oskarżonych T. C. oraz F. K. od popełnienia zarzucanych im aktem oskarżenia czynów.

Pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej A. Ż., zaskarżając wyrok w całości wobec obu oskarżonych, zarzucił:

„1. Obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i bezzasadne przyjęcie za w pełni wiarygodne zeznania świadków U. C. i M. Z., gdy tymczasem w ocenie oskarżycielki posiłkowej zeznaniom tym nie można przypisać waloru wiarygodności,

2. Obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i bezzasadne przyjęcie, że oskarżeni nie wywierali presji na pokrzywdzonego H. S. i nie wykorzystywali jego sytuacji życiowej by móc nim w dowolny sposób manipulować, gdy tymczasem z materiału dowodowego przedmiotowej sprawy wynika jednoznacznie, że oskarżyciel posiłkowi H. S. cierpiał na chorobę alkoholową, a zdarzenie miało miejsce bezpośrednio po wyjściu H. S. ze szpitala im. (...), co powodowało, że H. S.

zażywał leki psychotropowe, które wpływały na jego stan psychofizyczny i możliwość świadomego rozeznania sytuacji, w której się znalazł,

3. Obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego i bezzasadne przyjęcie, że wadliwa forma weksla oraz brak daty spłaty pożyczek udzielonych przez pokrzywdzonego T. C. nie dowodzi jego oszukańczego zamiaru,

4. Obrazę przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. w zw. z art. 4 k.p.k. poprzez błędną ocenę zebranego w sprawie materiału dowodowego w postaci zeznań A. Ż. zgodnie z którymi H. S. uległ manipulacji oskarżonych i wbrew swojej woli zaciągnął zobowiązania finansowe w A. i S., jak też udzielił T. C. pożyczki w kwocie 12000 zł, nie będąc świadomym podejmowanych decyzji i wynikających stąd konsekwencji oraz że zadbał, by zostały podpisane stosowne umowy pożyczki gwarantujące mu zwrot pieniędzy oraz umowę dającą mu pełną dyspozycję w korzystaniu z lokali na ul. N. w W. do czasu spłaty długu wraz z odsetkami, gdy tymczasem inicjatywa sporządzenia tego typu umów leżała po stronie oskarżonych, którzy w sposób świadomy sporządzili je w taki sposób, aby utrudnić oskarżycielowi posiłkowemu dochodzenie zwrotu udzielonych pożyczek,

5. Błąd w ustaleniach faktycznych poprzez bezzasadne przyjęcie, że oskarżeni nie wprowadzili w błąd oskarżyciela posiłkowego oraz nie doprowadzili oskarżyciela posiłkowego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem i bezzasadne uznanie, że interes organizowany przez oskarżonego F. K. nie był fikcyjny i że H. S. nie uległ manipulacji oskarżonych oraz, że H. S. nie działał w warunkach wyłączających świadome podjęcie decyzji pokierowania swoim postępowaniem i że oskarżeni nie mieli z góry powziętego zamiaru wprowadzenia H. S. w błąd co do zamiaru i możliwości wywiązania się ze spłaty udzielonych pożyczek oraz pożyczek zaciągniętych przez H. S. w A. i S., a przez to nie zrealizowali przesłanek z art. 286 § 1 k.k.”

W konkluzji pełnomocnik wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i wydanie wyroku skazującego wobec obu oskarżonych, ewentualnie o uchylenie

zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Apelację wniósł także prokurator Prokuratury Rejonowej w W. Zaskarżając wyrok w całości na niekorzyść oskarżonych, powołując się na przepis art. 438 pkt 3 k.p.k., zarzucił „błąd w ustaleniach faktycznych, mający wpływ na wynik postępowania, poprzez przyjęcie, iż przedsięwzięcie zainicjowane przez oskarżonych T. C. i F. K., polegające na wydobywaniu diamentów w N. i handlu nimi, zaistniało w rzeczywistości, podczas gdy zgromadzone w sprawie dowody nie wskazują na realność przedmiotowego zdarzenia, a oskarżeni wprowadzając w błąd w tym zakresie H. S. i nakłaniając go do wzięcia pożyczek, a następnie przekazania im pochodzących z nich pieniędzy tytułem >>udziału w interesie<<, zrealizowali znamiona zarzucanych im czynów kwalifikowanych z art. 286 §1 k.k.” i wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji.

Po przeprowadzeniu postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy w K., wyrokiem z dnia 18 października 2021 r., sygn. akt IV Ka (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

We wniesionej na niekorzyść oskarżonych T. C. i F. K. kasacji, zaskarżając rozstrzygnięcie Sądu odwoławczego w całości, pełnomocnik oskarżycielki posiłkowej A. Ź. zarzucił rażące naruszenie prawa procesowego, mające istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku, tj.:

„1) art. 433 § 2 w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej i niedokonanie prawidłowej merytorycznej oceny zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej dotyczącego uchybienia art. 7 k.p.k. w zakresie oceny zeznań świadka U. C., poprzez nieuprawnione przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny tego dowodu obdarzając go walorem wiarygodności, co skutkowało wadliwym utrzymaniem w mocy wyroku sądu I instancji uniewinniającego oskarżonych od zarzucanych im czynów z uwagi na dokonanie ustaleń, że nie mieli oni oszukańczych zamiarów względem pokrzywdzonego H. S. i przyjęcie, że oskarżeni w rzeczywistości

podejmowali realne, a nie wyłącznie pozorowane, działania w zakresie międzynarodowego handlu kamieniami szlachetnymi,

2) art. 433 § 2 w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej i niedokonanie prawidłowej merytorycznej oceny zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej dotyczącego uchybienia art. 7 k.p.k. w zakresie oceny zeznań świadka M. Z., poprzez nieuprawnione przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny tego dowodu obdarzając go walorem wiarygodności, co skutkowało wadliwym utrzymaniem w mocy wyroku sądu I instancji uniewinniającego oskarżonych od zarzucanych im czynów z uwagi na dokonanie ustaleń, że nie mieli oni oszukańczych zamiarów względem pokrzywdzonego H. S. i przyjęcie, że oskarżeni w rzeczywistości podejmowali realne, a nie wyłącznie pozorowane, działania w zakresie międzynarodowego handlu kamieniami szlachetnymi,

3) art. 433 § 2 w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej i niedokonanie prawidłowej merytorycznej oceny zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej dotyczącego uchybienia art. 7 k.p.k. w zakresie oceny zeznań świadka A. Ż., poprzez nieuprawnione przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny tego dowodu obdarzając go walorem wiarygodności jedynie w części, co skutkowało nieuprawnionym ustaleniem, że oskarżeni nie wywierali na pokrzywdzonego presji oraz nie wykorzystywali jego ułomności wynikającej z choroby alkoholowej i braku rozeznania, a pokrzywdzony przekazywał oskarżonym środki pieniężne całkowicie dobrowolnie oraz będąc w pełni świadomym, w stanie wolnym od nacisków psychicznych uniemożliwiających swobodne podejmowanie decyzji,

4) art. 433 § 2 w zw. z art. 193 § 1 w zw. z art. 194 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej poprzez całkowity brak odniesienia się przez sąd II instancji do wskazanego w uzasadnieniu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej zarzutu braku zasięgnięcia przez sąd I instancji opinii biegłego w zakresie psychiatrii na okoliczność znaczenia przyjmowanych przez poszkodowanego H. S. leków psychotropowych z punktu widzenia możliwości manipulowania pokrzywdzonym i podejmowania przez niego w

pełni świadomych decyzji finansowych, co miało wpływ na treść wyroku w ten sposób, że sąd odwoławczy w sposób nieprawidłowy przyjął, za prawidłowe ustalenia poczynione przez sąd I instancji, zgodnie z którymi pokrzywdzony nie ulegał manipulacjom ze strony oskarżonych, wyłączających możliwość prawidłowego rozeznania poszkodowanego co do rzeczywistych zamiarów i celów oskarżonych,

5) art. 433 § 2 w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej i niedokonanie prawidłowej merytorycznej oceny zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej dotyczącego uchybienia art. 7 k.p.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny dowodu w postaci umów pożyczki oraz wekslu i ustalił, że wadliwa forma wekslu oraz brak określenia daty spłaty pożyczki nie dowodzi oszukańczego zamiaru oskarżonych, co stoi w sprzeczności z zasadami doświadczenia życiowego, oraz ze znajdującymi się w aktach sprawy informacjami dotyczącymi między innymi licznych hipotek obciążających należącą do oskarżonego T. C. nieruchomości przy ul. N. w W. i w sposób nieuprawniony doprowadziło do błędnych ustaleń, utrzymanych przez sąd II instancji, dotyczących zamiaru oskarżonych co do spłaty zaciągniętych przez nich od pokrzywdzonego H. S. zobowiązań wynikających z umów pożyczek,

6) art. 433 § 2 w zw. z art. 7 w zw. z art. 392 § 1 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej i niedokonanie prawidłowej merytorycznej oceny zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej dotyczącego uchybienia art. 7 k.p.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny w zakresie wyjaśnień oskarżonego T. C. i nieuprawnione przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny tego dowodu obdarzając go walorem wiarygodności, przy jednoczesnym niedostrzeżeniu przez sąd odwoławczy marginalnego zakresu wyjaśnień oskarżonego złożonych bezpośrednio w toku rozprawy przed sądem I instancji, wobec nieuzasadnionego zaniechania bezpośredniego słuchania wyjaśnień oskarżonego i odczytanie wyjaśnień złożonych w toku postępowania przygotowawczego, z tego tylko powodu, że sąd zaplanował zbyt krótki czas rozprawy w dniu 17 sierpnia 2018 r. (a

następnie zaniechał kontynuowania przeprowadzania dowodu na późniejszych rozprawach), co skutkowało wadliwym utrzymaniem w mocy wyroku sądu I instancji uniewinniającego oskarżonych od zarzucanych im czynów z uwagi na dokonanie błędnych ustaleń, że nie mieli oni oszukańczych zamiarów względem H. S. i błędne przyjęcie, że oskarżeni w rzeczywistości podejmowali realne, a nie wyłącznie pozorowane, działania w zakresie międzynarodowego handlu kamieniami szlachetnymi, podczas gdy złożone przez oskarżonego T. C. zeznania są pozbawione spójności, nie były wyczerpujące oraz były rażąco sprzeczne z zasadami doświadczenia życiowego,

7) art. 433 § 2 w zw. z art. 7 k.p.k. polegające na uchybieniu prawidłowemu przeprowadzeniu kontroli instancyjnej i niedokonanie prawidłowej merytorycznej oceny zarzutu apelacji pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej dotyczącego uchybienia art. 7 k.p.k. poprzez niezasadne przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny w zakresie wyjaśnień oskarżonego F. K. i nieuprawnione przyjęcie, że sąd I instancji dokonał prawidłowej oceny tego dowodu, obdarzając go walorem wiarygodności, podczas gdy wyjaśnienia oskarżonego nie są (wbrew stanowisku sądów obydwu instancji) zbieżne z pozostałym materiałem dowodowym, nie są spójne oraz w wielu kwestiach rażąco sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, co skutkowało wadliwym utrzymaniem w mocy wyroku sądu I instancji uniewinniającego oskarżonych od zarzucanych im czynów z uwagi na dokonanie błędnych ustaleń, że nie mieli oni oszukańczych zamiarów względem H. S. i błędne przyjęcie, że oskarżeni w rzeczywistości podejmowali realne, a nie wyłącznie pozorowane, działania w zakresie międzynarodowego handlu kamieniami szlachetnymi.”

W następstwie tych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie w całości wyroku Sądu Okręgowego w K. oraz przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym.

W pisemnej odpowiedzi na kasację, prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, co pozwoliło na jej oddalenie na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.

Na wstępie należy przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia służącym od kończącego postępowanie prawomocnego wyroku sądu odwoławczego. Oznacza to, że – co do zasady – przedmiotem zarzutów kasacyjnych mogą być uchybienia, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Uchybienia te winny mieć charakter rażącej obrazę prawa, która mogła mieć istotny wpływ na treść zaskarżonego wyroku. Dodać również trzeba, że zgodnie z art. 536 k.p.k., Sąd Najwyższy rozpoznaje kasację w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, a w zakresie szerszym – tylko w wypadkach określonych w art. 435, 439 i 455 k.p.k., które w rozważanej sprawie nie miały miejsca. Warto także podkreślić, że treść uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego jest uzależniona o uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji oraz treści podniesionych zarzutów i ich rozwinięcia zawartego w motywacyjnej części apelacji.

Wbrew twierdzeniom autora kasacji Sąd Okręgowy w K. dokonał trafnej kontroli odwoławczej aprobuując dokonane przez Sąd Rejonowy ustalenia faktyczne, oparte na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, nie naruszając reguł odnoszących się do uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego wskazanych w art. 457 § 3 k.p.k., a postępując zgodnie z wymogami art. 433 § 2 k.p.k. w sposób wyczerpujący i rzetelny rozpoznał wszystkie stawiane w apelacji zarzuty. Nie sposób w rozpoznawanej sprawie uznać, aby Sąd Okręgowy w ogóle nie rozważył wniosków i zarzutów podniesionych w apelacji albo nie wyjaśnił zajętego przez siebie stanowiska. Stanowisko zaś pełnomocnika w tym zakresie, nie wpływa w żadnej mierze na dokonaną w postępowaniu apelacyjnym ocenę zaskarżonego rozstrzygnięcia, którą należy uznać za prawidłową i wyczerpującą oraz czyniącą zadość obowiązującej procedurze karnej.

Przypomnieć należy, iż postępowanie kasacyjne nie jest postępowaniem, którego celem jest powtórna kontrola odwoławcza. Poczyniona uwaga natury ogólnej jest o tyle zasadna, iż analiza podniesionych zarzutów kasacyjnych pozwala na stwierdzenie, że głównym ich celem jest podważenie dokonanych przez Sąd *meriti* ustaleń faktycznych, które zostały zaaprobowane przez Sąd Okręgowy.

Przedmiotem oceny Sąd odwoławczy były rozważania Sądu pierwszej instancji w zakresie oceny wyjaśnień oskarżonych, a także zeznań świadków U. C., M. Z. czy A. Ż. oraz dowodu z dokumentu w postaci weksla, co znalazło odzwierciedlenie w uzasadnieniu wyroku. Sąd Okręgowy zaakceptował też ocenę wyjaśnień złożonych przez oskarżonych T. C. i F. K. dokonaną przez Sąd Rejonowy, obdarzając je walorem wiarygodności, uznając iż były one spójne i logiczne oraz zgodne ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym w szczególności z zeznaniami świadków U. C. i M. Z., którzy potwierdzili, iż organizowany przez oskarżonego F. K. interes polegający na zakupie diamentów z Afryki nie był fikcją, a przedsięwzięciem realnie przez niego organizowanym, jako, że pieniądze w istocie przekazywane były do N., gdzie dzięki U. C., znającej miejscowy język oraz posiadającej kontakty w środowisku lokalnym starano się zakupić kamienie szlachetne oraz pozyskać gemmologów. Świadczą o tym również transfery pieniędzy przez W.. Natomiast sprawdzenie jakości diamentów miało odbyć się, co wynika z zeznań M. Z., w Z., gdzie udał się oskarżony F. K., aby zorganizować osoby pośredniczące w sprzedaży diamentów.

Sąd Odwoławczy nie znalazł podstaw do zakwestionowania wiarygodności wyjaśnień oskarżonych w zakresie, w jakim podawali oni, iż nie wywierali presji na pokrzywdzonego, że nie wykorzystywali jego sytuacji życiowej, nadużywania alkoholu, by móc nim w dowolny sposób manipulować. Należy zauważyć, że zarówno oskarżeni, jak i świadek S. Ś. podali, iż nie widzieli pokrzywdzonego w stanie nietrzeźwości, bądź w stanie sugerującym, że jest po jego spożyciu, nie czuli od niego alkoholu (gdyby pokrzywdzony rzeczywiście był w stanie nietrzeźwości, pracownicy banku nie zawarliby z nim umowy pożyczki).

Sąd odwoławczy podzielił dokonaną przez Sąd *meriti* ocenę dowodu z dokumentu w postaci weksla i wskazał, że wadliwa forma weksla oraz brak daty spłaty pożyczek udzielonych przez pokrzywdzonego T. C. nie dowodzi jego oszukańczego zamiaru, szczególnie, że ich gwarancje zostały wzmocnione umową oddającą pokrzywdzonemu lokale na ul. N. w W. do jego dyspozycji do czasu zapłaty długu wraz z odsetkami (to świadek S. Ś. a nie oskarżeni, sporządził na polecenie T. K. projekty umów pożyczek oraz weksla).

Sąd podzielił także dokonaną przez Sąd *meriti* ocenę zeznań świadka A. Ż.(oraz pokrzywdzonego H. S.), w pełni ją aprobowując, szczególnie, że z zeznań świadka S. S. wynika, iż pokrzywdzony przyznał mu się, że zaciągnął pożyczki, a pieniądze pożyczył T. na jakiś dochodowy interes, nie słuchał, gdy radził mu, by nie wchodził w jakieś dodatkowe interesy na duże pieniądze. Za trafne, w oparciu o powyższy dowód, Sąd uznał stanowisko Sądu *meriti*, iż przekazane oskarżonemu przez pokrzywdzonego pieniądze nie były zatem zwykłą pożyczką, a inwestycją w przyszły, mający przynieść znaczny dochód (interes).

W pełni Sąd podzielił stanowisko Sądu Rejonowego, iż nie można przyjąć, że pokrzywdzony H. S. uległ manipulacji oskarżonych i wbrew swojej woli zaciągnął zobowiązania finansowe w A. i S. , jak też udzielił oskarżonemu T. C. i pożyczki w kwocie 12000 zł, nie będąc świadomym podejmowanych decyzji i wynikających stąd konsekwencji. Prawidłowe było również ustalenie, że interes organizowany przez oskarżonego F. K. był rzeczywisty.

Zarzuty kasacji w znacznej mierze sprowadzają się do powtórzenia zarzutów apelacyjnych, przy czym skarżący opatrzył je twierdzeniem, iż nie zostały one rozpoznane w zgodzie z wymaganiami wynikającymi z art. 433 § 2 k.p.k. Twierdzenie to jest oczywiście chybione, jeśli porównać zawartość uzasadnień apelacji i kasacji. W zwyczajnym środку odwoławczym kwestionowanie oceny poszczególnych dowodów i poczynionych następnie ustaleń faktycznych było wręcz gołosłowną polemiką ze stanowiskiem Sądu Rejonowego, na co wskazują poniższe, przekładowo podane sformułowania:

- w ocenie oskarżycielki posiłkowej zeznaniom tym nie można przypisać waloru wiarygodności,
- w ocenie oskarżycielki posiłkowej weksel ten prawdopodobnie był celowo sporządzony w błędny sposób, aby utrudnić H. S. możliwość dochodzenia zwrotu udzielonej pożyczki. Pod tym samym kątem należy ocenić kwestię niepodania w umowie pożyczki (...) daty zwrotu pożyczki”,
- można natomiast stwierdzić, że to nie pokrzywdzony, a prawdopodobnie oskarżeni zadbali o to, by cały proceder przestępczy wyglądał na jak najbardziej

uczciwy właśnie poprzez podpisanie tego typu umowy i weksla, które prawdopodobnie zostały celowo sporządzone w sposób wadliwy,

- ponadto oskarżeni najprawdopodobniej od samego początku wiedzieli kogo zaangażować w proceder,
- ponadto oskarżeni najprawdopodobniej specjalnie zamierzali sporządzić weksel i umowę pożyczki w taki sposób, aby były one sporządzone błędnie.

Autor kasacji, jak się wydaje, dostrzegł wady zwykłego środka odwoławczego i uzasadnienie sporządzonej przez niego skargi jest bardziej konkretne i rozbudowane. Rzecz jednak w tym, że Sąd Najwyższy nie jest sądem trzeciej instancji, zatem kontrola kasacyjna sprowadza się do oceny prawidłowości postępowania przed sądem odwoławczym, a ta – w świetle omówionych zarzutów apelacyjnych – nie nasuwa istotnych zastrzeżeń.

Zarzut z pkt 6 kasacji jest spóźniony w tym sensie, że w apelacji nie kwestionowano prawidłowości oceny wyjaśnień T. C. przez pryzmat obrazu regulacji z art. 392 § 1 k.p.k., zatem Sąd odwoławczy nie musiał się do tej kwestii odnosić, zważywszy na związanie granicami zaskarżenia i podniesionymi zarzutami, nie mógł więc obrazić art. 433 § 2 k.p.k.

Oceniając zasadność pkt 4 kasacji stwierdzić trzeba, że Sąd Okręgowy rzeczywiście nie odniósł się do sygnalizowanej w uzasadnieniu apelacji potrzeby dopuszczenia dowodu z opinii biegłego psychiatry w celu ustalenia, czy pokrzywdzony podejmował czynności związane z rozporządzaniem swoim mieniem z pełnym rozeznanie. Zaniechane to nie mogło mieć jednak istotnego wpływu na treść zaskarżonego kasacją wyroku. Sądzić trzeba, jak zauważył prokurator w pisemnej odpowiedzi na kasację, iż sporządzenie takiej opinii wymagałoby bezpośredniego kontaktu z pokrzywdzonym i odebrania od niego relacji na temat zdarzeń będących przedmiotem tego postępowania, jak również jego przebadania, co jest niemożliwe ze względu na fakt, że H. S. zmarł (na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego). Po drugie, nawet ustalenie, że choroby pokrzywdzonego mogły mieć wpływ na podejmowane przez niego decyzje, nie jest wystarczające do zakwestionowania prawidłowości zaskarżonego wyroku, skoro brak jest dowodu

wskazującego na to, że oskarżeni mieli świadomość istnienia wskazanej okoliczności i wykorzystali ją do doprowadzenia pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia swoim mieniem.

Na koniec, wobec powtarzającego się twierdzenia, że m.in. brak wskazania w umowach pożyczki terminu zwrotu świadczenia winien rzutować na ocenę zamiaru oskarżonych, należy wskazać, iż stosownie do art. 723 k.c., jeżeli termin zwrotu pożyczki nie jest określony, dłużnik obowiązany jest zwrócić pożyczkę w ciągu 6 tygodni po wypowiedzeniu przez dającego pożyczkę, co oznacza, że wymagalność świadczenia uzależniona była od zachowania pokrzywdzonego.

Mając powyższe na uwadze, kasację pełnomocnika oskarżycielki posiłkowej uznać należało za oczywiście bezzasadną i oddalić na posiedzeniu w trybie przepisu art. 535 § 3 k.p.k.